

UCHWAŁA Nr XIX/138/16
RADY MIEJSKIEJ W SZEPIETOWIE
z dnia 23 listopada 2016 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2017-2019.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2016 r. poz. 446, zm. poz.1579) w związku z art. 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz. U. z 2015 r. poz. 332 ze zm.) uchwala się, co następuje:

§1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017-2019 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Szepietowa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2017 roku

Przewodniczący Rady Miejskiej

Sławomir Czarkowski

Załącznik do Uchwały Nr XIX/138/16
Rady Miejskiej w Szepietowie
z dnia 23 listopada 2016 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
NA LATA 2017 – 2019**

Szepietowo, 2016 r.

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Szepietowo.....	6
II. Uwarunkowania prawne	9
III. Analiza SWOT.....	10
IV. Cele Programu	10
V. Zadania realizowane w ramach Programu.....	11
VI. Realizacja Programu	13
VII. Efekty i rezultaty programu.....	13
VIII. Finansowanie Programu	13
IX. Monitoring i ewaluacja	13
X. Sposób kontroli realizacji programu.....	13

Wstęp

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Rodzina oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez asystentów rodziny, pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników służby zdrowia, policji, kuratorów sądowych i społecznych, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompetentną i obiektywną oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej. Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloprotymowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie.

Stąd też, założeniem Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy.

Nowym zadaniem ustawowym dla gminy jest wprowadzenie **asystenta rodzinnego** do bezpośredniej pracy z rodziną. Asystent rodziny zajmuje się niezależnie od pracowników socjalnych, wyłącznie pomocą i pracą z rodziną. Celem pracy asystenta jest osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny oraz podjęcie działań zmierzających do zażegnania kryzysu w rodzinie. Elastyczny i nienormowany czas pracy asystenta rodzinnego służyć ma realnym potrzebom i rytmowi życia rodziny.

Rolą asystenta rodziny nie jest powielanie pracy pracownika socjalnego, którego zadanie polega między innymi na systematycznej penetracji środowisk zagrożonych

wykluczeniem i udzielanie im odpowiedniego wsparcia. Asystent rodziny kierowany będzie do pracy tylko z tymi rodzinami, w których sytuacja dziecka małoletniego wymaga wsparcia zewnętrznego. Potrzeba jego zatrudnienia ustanie wraz z osiągnięciem przez rodzinę umiejętności samodzielnego, prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki. Jego zadaniem jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami.

Rola asystenta rodzinnego polega na aktywnym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci, w której mają miejsce problemy trudne do pokonania samodzielnie przez tę rodzinę.

Asystent rodziny w swojej pracy korzysta z pomocy osób reprezentujących instytucje i służby zainteresowane rozwiązaniem problemu danej rodziny.

Praca asystenta rodziny ma charakter kompleksowy. W pierwszej kolejności osoba pełniąca tę funkcję dba o rozwiązanie podstawowych problemów socjalnych rodzin - mieszkaniowych, materialnych, zdrowotnych czy prawnych. Ponadto pomaga również w rozwiązaniu problemów psychologicznych podopiecznych (emocjonalnych, rodzinnych, problemów w grupie rówieśniczej) i w razie potrzeby kieruje ich na odpowiednią terapię. Asystent rodziny wspiera również swoich podopiecznych w podejmowaniu aktywności społecznej, łagodzi ewentualne konflikty z sąsiadami, rodziną czy przedstawicielami placówek pomocy społecznej. Do jego zadań należy też motywowanie podopiecznych do podnoszenia kwalifikacji zawodowych lub kontynuowania nauki, pomoc w wyborze odpowiedniej szkoły lub kursów zawodowych, przełamywaniu kompleksów i ewentualnych kryzysów wynikających z trudności i niepowodzeń w nauce. Asystent rodziny zachęca bezrobotnych do podjęcia pracy i wspiera ich w pierwszych miesiącach zatrudnienia.

Intensywna praca asystenta z rodziną jest realizowana również w przypadku czasowego umieszczenia przez sąd dziecka poza rodziną. Wówczas zadaniem asystenta staje się nie tylko praca z rodziną w miejscu zamieszkania, ale również współpraca z rodziną zastępczą lub koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, odpowiedzialnym za dziecko umieszczone w instytucji sprawującej pieczę zastępczą, będącej w gestii powiatu, oraz z sądem. Powinien on aktywnie uczestniczyć we wszystkich działaniach zmierzających do powrotu dziecka do rodziny.

Przygotowując się do opracowania niniejszego programu przeprowadzono lokalną diagnozę, z której wynika, że na terenie gminy Szepietowo mieszka 20 rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi. Przyczyny tych trudności wynikają przeważnie z niskich kompetencji wychowawczych rodziny, uzależnień, chorób psychicznych. Zgodnie z ustawą na jednego asystenta rodzinnego nie może przypadać więcej niż 15 rodzin.

I. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej w Gminie Szepietowo

Tabela 1. Stan ludności gminy Szepietowo

<i>Wyszczególnienie</i>	<i>ROK 2013</i>	<i>ROK 2014</i>	<i>ROK 2015</i>
Liczba ludności ogółem	7448	7411	7352
Kobiety	3699	3677	3646
Mężczyźni	3749	3734	3706

Z powyższych danych wynika, że ludność gminy w ostatnich latach zmniejszyła się i w 2015 roku było mniej o 96 osób w porównaniu do roku 2013.

Pomimo otwarcia rynków pracy przez wiele państw członkowskich Unii Europejskiej i związanej z tym migracji zarobkowej ważną kwestią społeczną naszej gminy nadal pozostaje bezrobocie. Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach ustawy o pomocy społecznej, bezrobocie pozostaje jednym z głównych powodów. W 2015 r. wśród 152 rodzin (529 osób) korzystających z pomocy społecznej, kwestia bezrobocia dotyczyła 34 rodzin (125 osób).Inne powody to m.in. ubóstwo, niepełnosprawność długotrwała choroba .

Tabela nr 3. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w 2015 roku

WYSZCZEGÓLNIENIE	LICZBA RODZIN		LICZBA OSÓB W RODZINACH
	OGÓŁEM	w tym: NA WSI	
0	1	2	3
RODZINY OGÓŁEM	152	88	529
w tym (z wiersza 1) rodziny z dziećmi ogółem	57	24	427
o liczbie dzieci 1	14	4	88
2	13	2	105
3	14	6	113
4	8	7	54
5	6	5	49
6	2	0	18
RODZINY NIEPEŁNE OGÓŁEM	16	10	90
o liczbie dzieci 1	7	4	24
2	3	2	15
3	2	2	10
4 i więcej	4	2	6

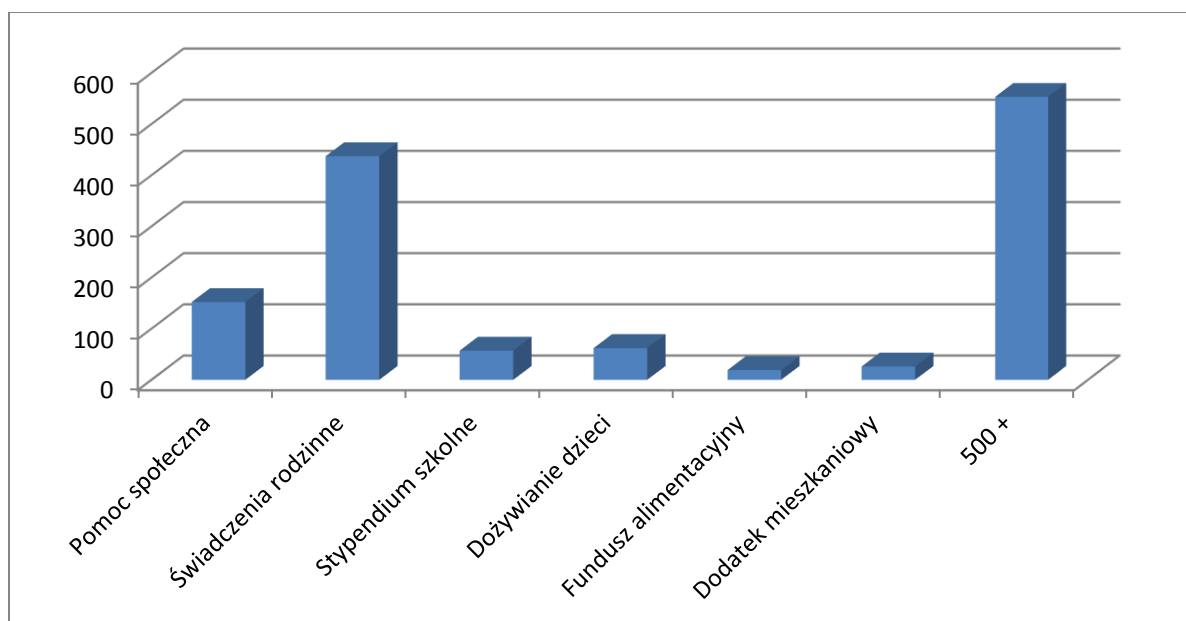
Uwzględniając typologię rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2015 r., to rodziny z dziećmi stanowiły 38% ogółu świadczeniobiorców, wśród których 28% stanowiły rodziny niepełne.

Dla potrzeb programu opracowano diagnozę z liczbą rodzin objętych różnymi formami pomocy świadczonej przez tutejszy ośrodek pomocy społecznej

Tabela nr 4 . Rodziny objęte wsparciem finansowym w 2015 (2016) r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba rodzin
1.	Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	152
2.	Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	437
3.	Liczba rodzin korzystających ze stypendium szkolnego	57
4.	Liczba rodzin korzystających z dożywiania dzieci	62
5.	Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	19
6.	Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	26
7.	Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego 500+	553

Wykres nr 1. Rodziny objęte wsparciem finansowym w 2015 (2016) r.

Poddając analizie powyższe dane możemy wyczytać różne dane : np. to, że mamy dość dużą gamę świadczeń na rzecz rodziny, że świadczeń wychowawczych mamy najwięcej i jest to największy wydatek państwa a zarazem największy dochód dla rodziny. Możemy także wywnioskować jak żyje się dla naszej społeczności gminnej, bo 529 osób czyli 7% ogółu mieszkańców żyje na granicy ubóstwa- dochód poniżej 514 złotych na 1 osobę, natomiast dochód na osobę do 674 złotych osiąga 1/5 czyli 20% mieszkańców gminy, zaś najwięcej bo 31% ludności naszej gminy ma do 800 złotych na osobę.

Oprócz finansowego wsparcia dla rodzin, niektóre z nich mają wsparcie pracowników socjalnych a w przypadku bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych również pomoc asystenta rodziny;

Tabela nr 5. Liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

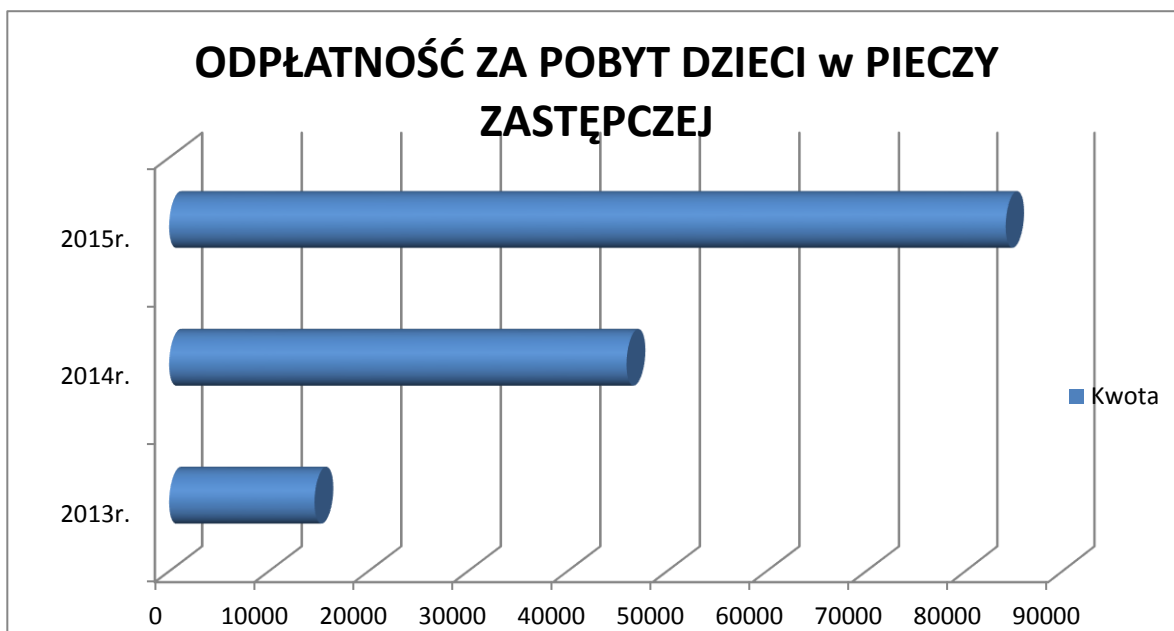
Rok	Liczba rodzin
2013	7
2014	9
2015	11

Tabela wyraźnie wskazuje wzrost rodzin dysfunkcyjnych, które pomimo posiadanych (większych czy też mniejszych) środków finansowych nie radzą sobie w życiu codziennym i nie wypełniają obowiązków opiekuńczo – wychowawczych w stosunku do dzieci – a tym samym wymagają wsparcia asystenta rodziny.

Tabela nr 6. Kwoty poniesionej odpłatności za pobyt dziecka w pieczy zastępczej

ROK	2013	2014	2015
KWOTA	14601	45947	84180

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub w placówce Opiekuńczo - wychowawczej gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go ponosi odpłatność:

- * 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w 1 roku pobytu dziecka
- * 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w 2 roku pobytu dziecka
- * 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka w 3 i każdym następnym roku

Z powyższych danych wynika, że ogromny koszt umieszczania dzieci w rodzinach zastępczych ponosi społeczność lokalna tj. gmina. Przy czym jest to dramat dziecka. Zatem konieczne jest wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, w celu poprawy funkcjonowania rodzin oraz zmniejszania zjawiska dezintegracji rodziny w postaci wychowywania dziecka poza rodziną naturalną.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE

Podstawą prawną „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2017-2019” jest ustawa w sprawie wspierania rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (Dz. U. Nr 149, poz.887 ze zm.)

III. ANALIZA SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Szepietowo 2014-2018	Wysokie koszty utrzymania
Punkt konsultacyjny , Radca prawny, Dzielnicowy przyjmują interesantów	
Aktywna współpraca instytucji działających na rzecz rodziny	
Realizacja Programu PEAD	Brak mieszkań socjalnych
Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny	
Baza instytucji wspierających rodzinę: pracownicy socjalni, asystent rodziny, pedagodzy szkolni, policja,	
Oferty sportowe i baza lokalowa (boiska szkolne, boisko ORLIK	Wzrost liczby zadań zleconych gminie
Szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych oferowanych przez szkoły	Ograniczanie środków finansowych na zadania realizowane przez gminę
Funkcjonowanie Gminnego Ośrodka Kultury z możliwością zajęć pozaszkolnych w różnych kołach zainteresowań	Brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych
Zatrudniony asystent rodziny	
SZANSE	ZAGROŻENIA
Wzmocnienie współpracy między instytucjami wspierającymi rodzinę	Zanik więzi, tradycji rodzinnych „pęd życia”
Funkcjonowanie zespołu Interdyscyplinarnego	Wzrost kosztów utrzymania rodzin
Funkcjonowanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Rozszerzenie się zjawisk patologicznych: przemoc, alkoholizm
Współpraca rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu własnych problemów	Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej , zjawisko „dziedziczenia biedy”
Ustanawiane rodzin wspierających	

IV. CELE PROGRAMU

1. Cel główny:

Wsparcie rodzin mających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

2. Cele szczegółowe:

- Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością

- Wsparcie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalenie zasobów tkwiących w rodzinach
- Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

V. ZADANIA REALIZOWANE W RAMACH PROGRAMU.

1. Cel szczegółowy :

1.1. Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością

ZADANIA	REALIZATORZY/PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI
Świadczenie pomocy finansowej rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych	MGOPS	2017-2019
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole	MGOPS	2017-2019
Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków szkolnych	MGOPS, Urząd Miejski	2017-2019
Współorganizowanie wypoczynku z programem profilaktycznym dla dzieci i młodzieży z rodzin dotkniętych problemem alkoholowym i przemocą	MGOPS, GKRPA,	2017-2019
Współpraca z w zakresie pomocy żywnościowej	MGOPS, organizacje pozarządowe, CARITAS	2017-2019

1.2. Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalenie zasobów tkwiących w rodzinach.

ZADANIA	REALIZATORZY/PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemem opiekuńczo-wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie,	MGOPS. SZKOŁY z terenu gminy	2017 - 2019

środowisku szkolnym i rówieśniczym		
Zapewnienie rodzinom z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych pomocy asystenta rodziny	MGOPS	2017 - 2019
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez zajęcia pozalekcyjne, pozaszkolne, koła zainteresowań	MGOPS, SZKOŁA, GOK	2017 - 2019
Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży	MGOPS, POLICJA, SZKOŁY, GOK, Urząd Miejski	2017 - 2019
Współpraca z podmiotami poza gminnymi w zakresie kreowania i upowszechniania pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny	PCPR, SĄD, PUP, SZKOŁY	2017 - 2019

1.3. Podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej

ZADANIA	REALIZATORZY/PARTNERZY	TERMIN REALIZACJI
Utrzymanie osobistych kontaktów dzieci z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów	MGOPS, SĄD, Kurator Społeczny, Poradnia Psychologiczna	2017 – 2019
Opracowanie we współpracy z rodziną biologiczną planu pracy, który jest zbieżny z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	MGOPS, rodzina biologiczna, rodzina wspierająca, PCPR, Kurator	2017 - 2019
Angażowanie rodziców do ponoszenia odpowiedzialności za sprawy dziecka (wybór szkoły, zawodu, doping do nauki, do poprawy zachowania	SZKOŁA, MGOPS, Poradnia psychologiczna, Opiekunowie pieczy zastępczej	2017 - 2019

VI. REALIZACJA PROGRAMU.

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny została zaplanowana na lata 2017 – 2019. Jest dokumentem otwartym, może podlegać okresowej weryfikacji, modyfikacji i uzupełnieniu.

VII. EFEKTY I REZULTATY PROGRAMU.

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- Poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi
- Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych
- Poprawa sytuacji dziecka w rodzinie
- Przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej
- Wypracowanie procedury dotyczącej analizy sytuacji rodziny pod kątem zasadności przydzielenia asystenta rodziny

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Źródła finansowania Programu:

- Środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy w Miejsko-Gminnym ośrodku Pomocy Społecznej
- Środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych
- Dotacje z budżetu państwa

IX . MONITORING I EWALUACJA

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu służy sprawdzeniu czy zostały zrealizowane planowane działania oraz jaki jest wynik zrealizowanych przedsięwzięć. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły i w jakim stopniu na realizację Programu.

Na potrzeby ewaluacji i monitoringu przyjęte zostaną wskaźniki:

- Liczba dzieci wyjeżdżających na kolonie z programem profilaktycznym
- Liczba rodzin z problemami wychowawczo-opiekuńczymi
- Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny
- Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych

X. SPOSÓB KONTROLI REALIZACJI PROGRAMU

Sporządzanie sprawozdań finansowo-rzeczowych z zakresu wspierania rodziny i przekazywanie ich wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.